

Vård- och omsorgsförvaltningen

Dokumenttyp:	Riktlinje inom VOO:s och SOC:s verksamheter
Dokumentet gäller för, personalkategori;	Legitimerad personal, enhetschef, biståndshandläggare, vårdpersonal
Fastställt av, befattning och namn:	MAS, Eva Gustavsson
Fastställsedatum:	2013-07-12
Eventuellt diarienummer:	
Dokumentansvarig, befattning och namn:	MAS, Kristina Bornhall
Senast uppdaterat:	2019-02-20
Uppdateras nästa gång:	2020-02-20

Egenvård, riktlinje

Bakgrund

Med egenvård menas i detta sammanhang en hälso- och sjukvårdsåtgärd som en legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården bedömt att en person kan utföra med hjälp av någon annan. En patient har rätt till god och säker vård dygnet runt och det ska finnas den personal, de lokaler samt den utrustning som behövs. Att bedöma att en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård får aldrig innebära avsteg från detta

Den egenvård som den enskilde utför själv, eller med hjälp av någon annan räknas inte som hälso- och sjukvård och omfattas därför inte av hälso- och sjukvårdslagstiftningen. Däremot är hälso- och sjukvårdens bedömning, planering och uppföljning att beakta som hälso- och sjukvård.

Syfte

Syftet med egenvårdsföreskriften är att tydliggöra vilka krav som ställs på hälso- och sjukvården vid egenvårdsbedömningar och att egenvårdsbedömningarna ska utgå från vad som är patientsäkert i varje enskilt fall.

Personalkategori

Legitimerad personal, enhetschef, biståndshandläggare.

Utförande

Generellt är det svårt att ange vilka ordinationer som ska bedömas som hälso- och sjukvård och vilka som är egenvårdsåtgärder.

Den individuella bedömningen

Det går inte att säga generellt vilka åtgärder som utgör egenvård. Det beror på omständigheterna i varje enskilt fall.

Ett sätt att skilja på hälso- och sjukvård och egenvård är att bedöma om åtgärden kräver medicinskt utbildad personal. Om det krävs medicinskt utbildad personal är det fråga om hälso- och sjukvård och då omfattas den av hälso- och sjukvårdslagstiftningen.

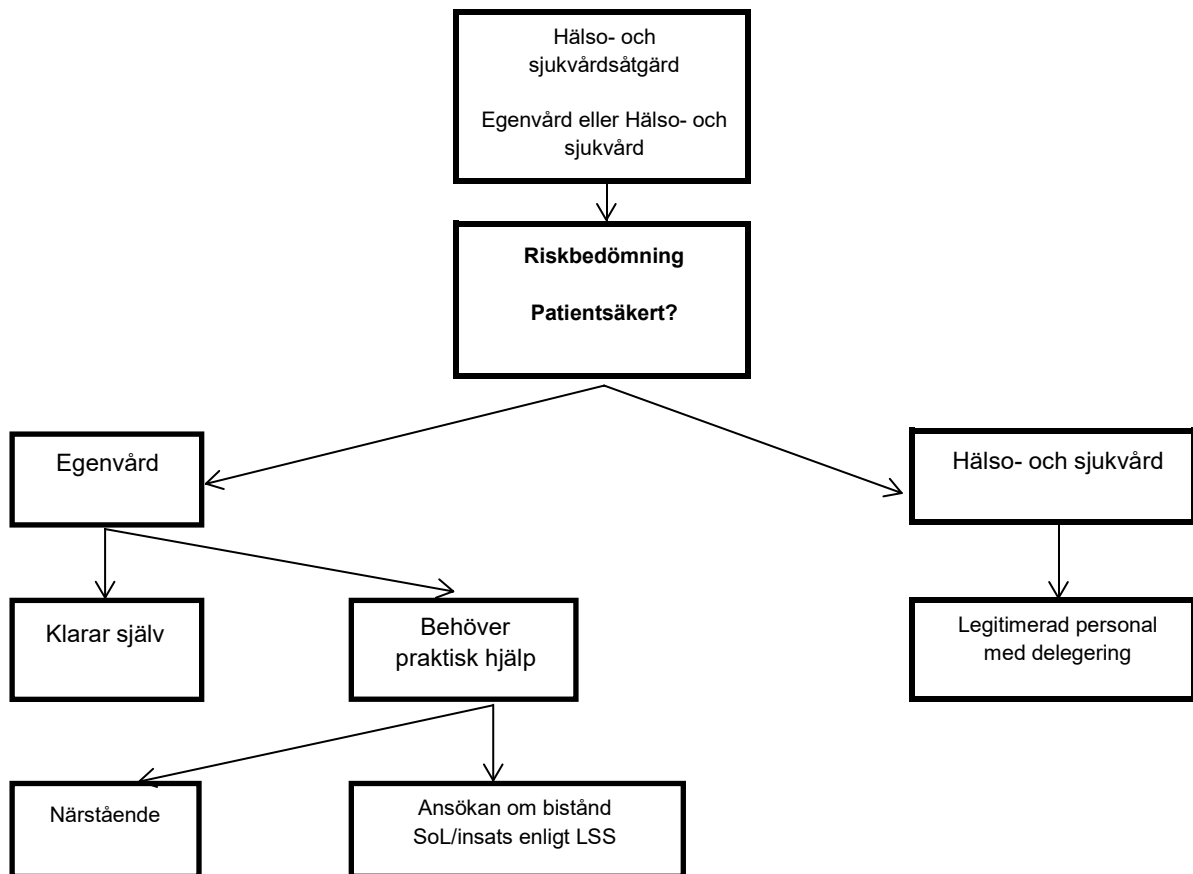
Enligt egenvårdsföreskriften ska bedömningen göras i samråd med patienten, utifrån patientens fysiska och psykiska hälsa samt med hänsyn till hans eller hennes livssituation i övrigt.

Vem gör bedömningen?

Bedömning om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård skall göras av den som ordinerar behandlingen.

I samband med vårdplanering vid in- och utskrivning av patient i slutenvård är det den behandlande läkaren som utför egenvårdsbedömningen.

Flödesschema för bedömning och utförande av egenvård

Den som gör bedömningen måste analysera om det finns några risker med att åtgärden bedöms som egenvård. Man ska utreda om patienten själv kan utföra den aktuella hälso- och sjukvårdsåtgärden som egenvård på ett säkert sätt, eller om han eller hon kan göra det med hjälp av någon annan. Det kan vara en närstående, socialtjänsten eller en ansvarig befattningshavare hos en annan aktör.

En hälso- och sjukvårdsåtgärd får inte bedömas som egenvård, om analysen visar att det finns en risk att patienten skadas.

Det kan bli olika bedömningar beroende på vem som ska utföra åtgärden.

Planering av egenvården

Om patienten behöver stöd och hjälp med i samband med egenvården, och om det inte är uppenbart obehövt, ansvarar den som gjort bedömningen för att planera egenvården tillsammans med den enskilde. Om andra också berörs av egenvården ska planeringen göras i samråd även med dem. Bedömningen beror på om åtgärden kan utföras på ett säkert

sätt. Det kan t.ex. vara närstående, socialtjänsten, andra vårdgivare, vårdenheter, skolan. Det är viktigt att man planerar egenvården så att den kan utföras på ett säkert sätt.

Av planeringen av egenvården ska det framgå:

Vilken åtgärd som bedömts som egenvård

Om patienten själv eller med hjälp av någon annan ska utföra egenvården

Hur informationen och instruktioner till dem som ska utföra den egenvården ska ges

Vilka åtgärder som ska vidtas och vem som ska kontaktas, om patienten har drabbats av eller har utsatts för risk att drabbas av skada eller sjukdom i samband med egenvården.

Hur och när bedömningen av egenvården ska följas upp och när en omprövning av bedömningen av egenvården ska göras.

Är egenvårdsintyget inte fullständigt ifyllt begär ett nytt från ordinarie.

Dokumentation

Bedömningen och analysen ska dokumenteras i patientens journal. Patienten ska få en kopia av dokumentationen av planeringen.

Planeringen ska föras till personakten. Planeringen ska också föras till personakten eller motsvarande inom socialtjänsten och LSS.

Samverkansrutiner kan lösa gränsdragningsproblem genom överenskommelser mellan huvudmännen, så att bland annat lokala behov och önskemål kan tillgodoses. Den legitimerade yrkesutövaren inom hälso- och sjukvården ska dock alltid göra den individuella bedömningen.

Egenvård som utförs inom SOL eller LSS

I vissa fall kan patienten behöva ansöka om en insats från socialtjänsten eller enligt LSS för att få hjälp med att utföra egenvården. Det är den enskilde själv som ansöker om insatser enligt SoL och LSS. Medan patienten väntar på ett beslut ligger ansvaret för åtgärden kvar på hälso- och sjukvården.

Om en person behöver hjälp med sin egenvård och det inte finns en aktuell egenvårdsbedömning, kan verksamheten tillsammans med den enskilde kontakta den som har gjort egenvårdsbedömningen för att få en ny bedömning och planering.

Den aktuella åtgärden ska överlämnas på ett säkert sätt så att patienten inte riskerar att vara utan stöd.

Den som ska utföra ordinationen ska få nödvändiga instruktioner och känna sig förtrogen med uppgiften och veta under vilka omständigheter den utförs. När det gäller egenvård innebär det t.ex. att personalen inte bara ska kunna ge rätt läkemedel vid rätt tidpunkt utan även att de måste ha kunskap om vad man ska vara uppmärksam på med en individs sjukdom, symtom, biverkningar. Personalen ska också veta när man ska kontakta någon ansvarig inom hälso- och sjukvården. Den eller de personer som får ansvar för att utföra ordinationen kan inte överlåta utförandet till någon annan.

Styrdokument

[SOSFS 2009:6 Socialstyrelsens föreskrifter om bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård](#)

[Meddelandeblad Socialstyrelsens föreskrifter om bedömning av egenvård \(2013/6\)](#)

[VästKom Samverkansrutin för tillämpning av SOFS 2009:6, bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård \(2013\)](#)